

Leren 2.0 voor een inclusieve kennismaatschappij –
begrijpen van het landschap

www.linksup.eu

Rapport gevalstudie over inclusief leren 2.0

MANAGEMENTSAMENVATTING

Achtergrond, focus en algemene doelstelling

LINKS-UP is een tweejarig onderzoeksproject welke mogelijk wordt gemaakt door co-financiering vanuit het 'Lifelong Learning' programma van de Europese Commissie. Het onderzoek richt zich op de mogelijke kansen die Web 2.0 technologieën kunnen bieden ter ondersteuning van het innoveren van leren. In specifiek ten bate voor mensen die moeilijk zijn te bereiken en het risico dragen om sociaal buitengesloten te worden. De algemene doelstelling is om de kennis over bestaande projecten in deze velden te combineren en te verbreden om zo betere e-inclusie projecten en beter beleid te realiseren.

Onderzoeksvragen

Web 2.0 technologieën omvatten platforms en instrumenten voor sociale netwerken, het delen van informatie, het delen van content, online samenwerken en andere "sociale software" instrumenten. Er wordt vaak verondersteld dat deze technologieën meer kansen voor beter onderwijs en levenslang leren voor mensen kunnen realiseren. Experts stellen dat het gebruik van Web 2.0 voor inclusief onderwijs, naast het reguliere onderwijs, een grote bijdrage kan leveren aan een meer eerlijke en gelijke samenleving. Een van de doelstellingen van LINKS-UP is om te kijken naar het bewijs voor deze beweringen: Verandert leren 2.0 het onderwijslandschap op fundamentele wijze? Ondersteunt het echt levenslang inclusief leren? Wat zijn de resultaten en effecten? Kunnen huidige geïsoleerde experimenten worden gegeneraliseerd?

Gevalstudies over inclusief leren 2.0

Dit rapport presenteert diepteanalyses van 24 voorbeelden van innovatief gebruik van Web 2.0 technologieën voor het ondersteunen van leren en sociale inclusie. Deze analyses maken deel uit van de "action learning" aanpak van LINKS-UP dat zicht richt op het identificeren wat echt werkt, voor wie en onder welke voorwaarden. De gevalstudies omvatten formele en niet-formele leeromgevingen, een breed scala van organisaties (bijvoorbeeld: scholen, universiteiten, opleidingscentra, beroepsinstellingen, ziekenhuizen) en de verschillende gebruikers (bijvoorbeeld: leraren, leerlingen en ouders, senioren, spraakbegeleiders, mensen met een handicap of andere medische omstandigheden). In de meeste gevallen wordt herintreden in het onderwijs, beroepsopleiding en levenslang leren van zowel ouderen als jongeren gezien als het gebied waar prioriteit ligt voor interventies. Dergelijke interventies variëren van een basisopleiding voor het verwerven van digitale geletterdheid tot de ontwikkeling van technische en andere competenties voor de inzetbaarheid van jongeren in de creatieve industrie. Dit rapport geeft een samenvatting van interventieconcepten, problemen en lessen die zijn geleerd door de diverse projecten en biedt een reeks praktische aanbevelingen over hoe succesvolle projecten gerealiseerd kunnen worden. Verder passen de bestudeerde projecten binnen het huidige, nog steeds evoluerende landschap van theorieën, beleid en praktijken van leren 2.0 voor sociale inclusie.

Project partners:

Voornaamste lessen en aanbevelingen

Het overwinnen van weerstand vanuit organisatieculturen

Projecten die Web 2.0 gebaseerde samenwerkings- en leerpraktijken suggereren worden vaak geconfronteerd met weerstand vanuit organisatieculturen. Met het oog op de invoering van dergelijke praktijken moet rekening gehouden worden met ingesleten paradigma's in het werk en de denkwijzen van professionele mensen zoals: leraren, maatschappelijk werkers of jeugdwerkers. In de educatieve sector daagt leren 2.0 bijvoorbeeld traditionele onderwijsmethoden uit omdat een verandering in de docent-student verhouding noodzakelijk is. Docenten zullen vaak angstig zijn om de controle te verliezen en zouden pedagogische en technische training moeten krijgen om op samenwerking gerichte e-learning projecten in de praktijk te ontwikkelen. De voordelen van leren 2.0 zouden moeten worden getoond aan alle stakeholders, met name dat het ook voordelen met zich meebrengt voor de betrokken professionals. Duidelijke betrokkenheid en ondersteuning vanuit het management en andere belangrijke besluitvormers, om vernieuwende methoden te blijven volgen, is benodigd en kan helpen bij het initiëren van verandering in organisatieculturen.

Motiveren en stimuleren van participatie van doelgroepen

Web 2.0 technologieën berusten niet per se slechts op participatie en leren. In de eerste plaats moeten sociale belemmeringen om te leren worden aangepakt, alsmede mensen die nog overtuigd dienen te worden dat betrokkenheid bij een sociale activiteit op het internet de moeite waard is. Projecten met moeilijk bereikbare groepen zoals migranten of etnische minderheden moeten vertrouwen opbouwen en betrokkenheid van vooraanstaande leden vanuit de groep realiseren. Samenwerking tussen oudere en jongere leden van de groep kan bijdragen aan motivatie en de resultaten van het leerproces.

Gebruik van adequate methoden en instrumenten

Een gebrek aan e-vaardigheden vereist altijd een "gemende aanpak", waarbij face-to-face en online communicatie plaatsvindt. Een dergelijke aanpak bevordert ook de sociale relaties en het delen van ervaringen tussen de deelnemers, welke kunnen worden verbeterd door het gebruik van Web 2.0 instrumenten. De keuze en het gebruik van technologieën moet grondig worden gereflecteerd. In de meeste gevallen zullen eenvoudige, maar nuttige en empowerende instrumenten de beste keuze zijn. Terwijl projecten die een reeks aan instrumenten willen gebruiken op geïntegreerde en schaalbare wijze wellicht een robuust en modulair platform zouden moeten implementeren. Het begrip "bouwen en zij zullen komen" moet worden vermeden. Leren 2.0 gaat over het empoweren van deelnemers om zichzelf te organiseren met Web 2.0 instrumenten en zo samen te werken aan onderwerpen van gemeenschappelijke interesse en om nieuwe leden bij de 'lerende' groep te betrekken.

Aantonen resultaten en impact

Projecten die, onder druk van financieringsregelingen, werken met moeilijk te bereiken groepen in de samenleving vinden het vaak moeilijk om de beoogde effecten aan te tonen. Ten eerste is het belangrijk om systematisch relevante derde partijen bij het project te betrekken, zoals culturele centra, bedrijven en lokale media. Ten tweede is het noodzakelijk om regelmatig de gegevens van interventies en resultaten te verzamelen en te documenteren, met oog op de voortgang en algemene resultaten van het project. Wat met name van belang is zijn de rolmodellen van succes als motivatie voor de doelgroepen, participerende organisaties en sponsoren.

Dit rapport over gevalsstudies en de beschrijvingen van de verscheidende studies zijn vrij beschikbaar op de projectwebsite: www.linksup.eu